

Torah in Motion

Selected Tefillot of the Yamim Nora'im: A Deep Dive

If Aleinu is at the Beginning, Why is it Always at the End?

Rabbi Gedalyah Berger

י"ז אלול תשפ"ב

Sept. 13, 2022

Stand while reciting עֲלֵינוּ, "It is our duty . . ."

עֲלֵינוּ *It is our duty to praise the Master of all, to ascribe greatness to the Molder of primeval creation, for He has not made us like the nations of the lands and has not emplaced us like the families of the earth; for He has not assigned our portion like theirs nor our lot* like all their multitudes. (For they bow* to vanity and emptiness and pray*

to a god which cannot save.³) But we bend our knees, bow, and acknowledge our thanks before the King Who reigns over kings, the Holy One, Blessed is He. He stretches out heaven and establishes earth's foundation,⁴ the seat of His glory is in the heavens above and His powerful Presence is in the loftiest heights. He is our God and there is none other. True is our King, there is nothing beside Him, as it is written in His Torah: "You are to know this day and take to your heart that HASHEM is the only God — in heaven above and on the earth below — there is none other."⁵*

(1) Psalms 113:2. (2) 121:2. (3) Isaiah 45:20. (4) 51:13. (5) Deuteronomy 4:39.

does not punish gentile nations until they have reached the full quota of sin, beyond which He no longer extends mercy. Then He brings retribution upon them, often destroying them to emptiness, is 316, the same as ישו, the Hebrew name of their messiah. The charge was refuted time and again, particularly by the 17th-century scholar, Manasseh ben Israel. Church in-

הוא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ: אָמֵן. (Cong. — אָמֵן.)

Stand while reciting עֲלֵינוּ.

עֲלֵינוּ לְשִׁבְחָהּ לְאֲדוֹן הַכֹּל, לְתַת גְּדֻלָּהּ לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית, שְׁלֹא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאָרְצוֹת, וְלֹא שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפָּחוֹת הָאֲדָרְמָה. שְׁלֹא שָׁם חָלַקְנוּ כְּהֵם, וְגוֹרְלָנוּ* כְּכֹל הַמוֹנָם. (שְׁהֵם מִשְׁתַּחֲוִים* לְהֶבֶל וְרִיק, וּמִתְפַּלְלִים אֶל אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ.)³ וְאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים, לְפָנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. שֶׁהוּא נוֹטֵה שָׁמַיִם וְיִסַּד אֶרֶץ, וּמוֹשֵׁב יְקָרוֹ בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל, וְשֹׁכֵינַת עֶזוֹ בְּגִבְהוֹי מְרוֹמִים. הוּא אֱלֹהֵינוּ, אֵין עוֹד. אָמֵת מִלְּכָנוּ, אָפֶס זוּלָתוֹ, כְּפָתוּב בְּתוֹרָתוֹ: וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל לְבַבְךָ,* כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת, אֵין עוֹד.⁵

Bow while reciting וְאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים

direct proportion to the extent that one trusts the beliefs and lifestyles of the nations among in God, God will be his security. (Chiddushei whom they dwell (see *Iyun Tefillah* and *Emek*

עַל כֵּן Therefore we put our hope in You,* HASHEM, our God, that we may soon see Your splendid might, to remove detestable idolatry from the earth, and false gods will be utterly cut off, to perfect the universe through the Almighty's sovereignty. Then all humanity will call upon Your Name, to turn all the earth's wicked toward You. All the world's inhabitants will recognize and know that to You every knee should bend, every tongue should swear.¹ Before You, HASHEM, our God, they will bend every knee and cast themselves down, and they will render homage to the glory of Your Name, and they will all accept upon themselves the yoke of Your kingship that You may reign over them soon and eternally. For the kingdom is Yours and You will reign for all eternity in glory, as it is written in Your Torah: "HASHEM shall reign for all eternity."² Chazzan— And it is said: "HASHEM will be King over all the world — on that day HASHEM will be One and His Name will be One."³

Some congregations recite the following after Aleinu:

אַל תִּירָא Do not fear* sudden terror, or the destruction of the wicked when it comes.⁴ Plan a conspiracy and it will be annulled; speak your piece and it shall not stand, for God is with us.⁵ Even when you age, I remain unchanged; and even till your ripe old age, I shall endure. I created you and I shall bear you; I shall endure and rescue.⁶

❖ **MOURNER'S KADDISH** ❖

In the presence of a *minyán*, mourners recite קדיש יתום, the Mourner's Kaddish (see Laws §119).

עַל כֵּן נִקְוָה לָּךְ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, לְרֹאוֹת מְהֵרָה בְּתַפְאֵרַת עֲזֶךָ, לְהַעֲבִיר גְּלוּלִים מִן הָאָרֶץ, וְהַאֲלִילִים כְּרוֹת יִכְרְתוּן, לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדֵי. וְכֹל בְּנֵי בִשָּׁר יִקְרְאוּ בְשִׁמְךָ, לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רָשָׁעֵי אֶרֶץ. יִכִּירוּ וַיִּדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל, כִּי לָךְ תִּכְרַע כָּל בָּרָךְ, תִּשָּׁבַע כָּל לְשׁוֹן.¹ לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וַיִּפְּלוּ, וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יִקָּר יִתְנוּ. וַיִּקְבְּלוּ כֻלָּם אֶת עוֹל מַלְכוּתְךָ, וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שְׁלֹךְ הִיא וְלְעוֹלָמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד, בְּפִתּוֹב בְּתוֹרָתְךָ: יְהוָה יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד.² ❖ וְנֹאמַר: וְהָיָה יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, בְּיוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְהוָה אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד.³

Some congregations recite the following after Aleinu:

אַל תִּירָא מִפְּחַד פְּתָאִם, וּמִשֹּׁאֵת רָשָׁעִים כִּי תִבֵּא.⁴ עֲצוּ עֲצָה וְתִפְרָ, דְּבָרוּ דְּכָר וְלֹא יָקוּם, כִּי עֲמֵנוּ אֵל.⁵ וְעַד זְקֵנָה אָנִי הוּא, וְעַד שִׁיבָה אָנִי אֶסְבֵּל, אָנִי עֲשִׂיתִי וְאָנִי אֲשָׂא, וְאָנִי אֶסְבֵּל וְאֶמְלֹט.⁶

❖ **קדיש יתום** ❖

In the presence of a *minyán*, mourners recite קדיש יתום (see Laws §119).

מרבית שלום בעולם. שנאמר וכל בניך לימודי יי רוב שלום בניך (ישעי' נד). אל תיקרי בניך אלא כבניך. שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו ממשול (תהלים קיט). יהי שלום בהיליך. שלוה בארמנותיך (שם קכב). למען אחי ורעי אדברת נא שלום בך: למען בית ה' אלהינו אבקשה טוב לך: יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו כשלוש (שם כט): וראה בנים לבניך שלום על ישראל (שם קכח): א' כיון שבנים לבניך שלום על דיני ישראל. ולאנן ליהו לאינצוי עם (הצדקין שהיו) (שהוא) (הצדוקין שהיו) אומ' תירש הבה עם בת הבן: ח' ועומד הנער לומר קדיש: ומדלג תחבקל: ויאמרו עלינו לשבה: על בן נקוה לך: ונאשרין לבתיים לשלום:

ואילו זמירות אומרי על השלחן קודם קינוח סעודה.

קצת. ברוך יי יום יום יעמס לנו ישע ופדיוס. ובשאו נגיל כל היום. ובישועתו נרים ראש עליון. כי הוא מעוז לדל ומחסה לאביון: ברוך הוא אלהינו אשר נמלנו. כרחמי וכרוב חסדיו הנדיל לנו. כאלה וכאלה יוסף עמנו. להנדיל שמו הגדול הנכור והנורא שנקרא עלינו: ברוך הוא אלהינו שבראנו לכבודו. להללו ולשבחו ולספר הזוד. מכל אום נבר עלינו חסדו. לכן בלב ובנפש ובמאד נמלינו וניחדו. כי טוב יי לעולם חסדו: שבטי יה לישראל עדתה בצרתם לו צד בשבלות ובעכרות. ובלבנת הסמיר הראם (א) בעוז ידירות. ונגלה להעלותם מעושק בור (ב) ורות. כי עם יי יחסד והרבה עמו סודת: אה יקר חסדו כצילו לנגניסו בנלות בבלה (ג) שולח למענימו. להוריד כריחים נמנה בינינו. ויהגם לרחמים לפני שובינו. כי לא ימוש יי את עמו בעבור הגדול שמו: עלם שת כסאו להציל לידריו. ולהאבירם) משם מעוזי מזרדיו. מעבור בשלח פדה את עבדיו. קרן לעמו ידיה הדילה לכל חסדיו. כי אם הונה וריחם כרב חסדיו: וצפיר העיוס (ד) הנדיל עיצומיו. נם הזות ארבע עלו מסקוסמיו. ובלכם דימו להשחית את רוזמיו. ועל יד כהנו מיגר מתקוסמיו. חסדי יי כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו: נסרתו . . . ביר רעי מרני. שבכל יום סמלאים כריסם מזרני. עזרתו עמי לסמוך את אדני. ולא נששני כל ימי עידני. כי לא יונח לעולם יי: בבואו . . . חמיץ בנרים. וכה לו בבוצרה ושכה לו בכותרים. וזו נצחם מלבושיו להאדם בכותו יבצור רוח נגידים. הנה ברוחו הקשה ביום קדים: ראותו כי כן . . . יהשוב . . . הקלוט כבצרה. ומלאך . . . בתוכה ינצר. וסיד כשונו במקלם העצר. אהבו את יי חסדיו אמנים נוצר: יצה יי חסדו קהילותיו לקבץ. ומארבע רוחות עריו להקבץ. וכבר מרום הרים אותנו לתרבוץ ואתנו ישוב נדחים קבץ. וישיב לא נאמר כי אם ושב וקבץ: ככה יושב יי אלהך את שבותך ורחסך ושב וקבצך מכל העמים אשר הסיצך יי אלהיך שמה:

בגליון הנהר יד נכתב:

(א) צנלות מלרים. (ב) צור נחפירה וזהו צננין. (ג) למענכם סילחתי צנלה וסודותי נתימים כלם. ניטינה. רימים תבוטין. עץ המנהיג אל הסמינת. (ד) מלכות יין.

בל דלא ליהו לאינצוי עם הצדוקין כציל ככתובות כי עי'א דלא אחי לאינצוי. וכן הוא במדרש שוחים קבית. ופירושו עם הצדוקין שהיו אומרים תירש הבה עם בת הבן הוא עי'ס הנכרא דביב קטיו ע"ב. וזהו כפירש הריטבי'א הובא בשמ"ק כתובות שם כשם רבינו יהואל ודלא כפירושו רש"י ע"ש. (ח) ולהאכיד משם בנינו מזרדיו. וככדורים שלפניו כתוב להקביר משם מאנו מזרדיו. ואין לו ביאר נכון. והכס עירף מנכיא כי בן הניה בדעתו הגאון רמריס ככדורים שלטו לציל להאכיד משם מעוזי מזרדיו. והוא מוסר על הסקרא והאבנתי משם סלך ושרים. על הסקרא הי' צה לשמיר

וב"ש ויש מי שאומר כיון שהם פסוקים וכו'. פירוש סבירא ליה דוקנים ונביאים הראשונים לא תיקנו אלא שבקהל חייבים לומר סדר קדושה בכל יום אבל לא תיקנו שאסור ליחיד לאומרן דפשיטא דכיון דקורא פסוקים בלי תוספת ותסרון ושום שינוי גם מתרגם אותם בתרגומם הרי הוא כקורא בתורה ויכול יחיד לאמרן והכי נקטיין וכך נוהגים: כתב מה"ר יעקב פולק ז"ל על שם הרז מה"ר מנחם מלונדר"ש דמהא דליאת צירושלמי דפרק תפלת השחר (ה"ו) שנריך לשהות אחר תפילת יוצר כדי הילוך ארבע אמות קודם תפילת מוסף לפיכך נראה שתקנו לומר תהלה בנתיים ליחידים ואגב היחידים תיקנו לומר אף צניבור אע"פ דיש שהות הרבה בקריאת התורה ובשאר דברים ומה שנהגו לומר קודם תפילה ג] אשרי יוצרי זהו מפני שהוא לשון המתנה והיו שוהין שעה אחת קודם תפילה ולאחר תפילה היו שוהין גם כן שעה אחת כדכתיב ישבו ישרים את פניך לפיכך נראה שתקנו לומר עלינו לשבח ואני רגיל לומר אחר התפילה מיושב ישבו ישרים דומיא דאשרי יוצרי עכ"ל. ולאחר תפילת ערבית ישבה מעט קודם עלינו לשבח

תפילת ערבית ישבה מעט קודם עלינו לשבח תשצ"ך (קטן סי' רנג) עכ"ל (מהרש"ל בחדושי לטור):

קל"ג א ואומר עלינו לשבח וכו'. הטעם הוא לתקוע בלצנינו קודם שנפטרים לבתיהם יחוד מלכות שמים וישחוק בלצנינו אמונה זו שיעביר הגילולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתו לתקן עולם צמלכות שדי כי אז גם כי יש לכל אחד מישראל משא ומתן עם הגוים עובדי עבודה זרה וגילוליהם ומלליהם לא נפנה בלצנינו אל האלילים ולא יעלה במחשבה חס ושלוס שום הרהור עבירה:

ב וי"א וכפא כבודו בשמים ממעל ואין לומר בן וכו'. נראה

את גבולם דכל דבר שבקדושה אינו בפחות מעשרה. ויש מי שאומר כיון שהם פסוקים הרי הוא כקורא בתורה ויכול יחיד לאמרן ובלבד שיאמר אותן בניגון וניקודן וטעמן כדרך שהתינוקות קורין לפני רבן. ולמעלה כתבתי בשם אדוני אבי הרא"ש ז"ל שיחיד יכול לאמרן (א):

סימן קל"ג

פרטי רמזי דינים המבוארים בזה הסימן

נוסח עלינו לשבח ומזמור הטה ה' אונן ענני ושאר מזמורים שאומרים בסוף התפלה ופטום הקטרת ושיר שהיו הלויים אומרים במקדש ואם אומרים אותם גם כן בערב:

(ב) **ואומר עלינו לשבח** (א) וכשיגיע אל אל לא יושיע יפסיק מעט קודם שיאמר ואנו כורעים ומשתחוים א] כדי שלא יהא נראה כאילו חוזר למעלה. ויש אומרים וכסא כבודו בשמים ממעל

כשהיו האורצים הולכים להם היו קורים וקרא זה אל זה ואמר דהיינו שילוש קדושה ומתרגמין אותו מפני החיצה הרי הוא פעמים קדוש דיוצר ותפילה ואע"פ דזמן הזה אנו אומרים קדושה צמטיצה אחת בתוך התפילה לא בטלו קדושה דסידרא קא סברי שמא יגרום החטא. וכן אומר ומשאתי רוח כנגד צרוך כבוד.

י] ימלוך כנגד ימלוך. ועל כן אנו מסיימין צרוך אלהינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים. וכתב רב עמרם גאון (במדורו סי' קו) אסור לאדם לנאת מצית הכנסת קודם קדושה דסידרא שחייב הוא לומר קדושה דסידרא דדבר שהעולם מתקיים עליו אי אפשר לזולזל ציה עד כאן לשונו:

קל"ג פרטי רמזי דינים המחודשים המבוארים בזה הסימן

פירוש ברייתא דפטום הקטרת: אם יש ליהרר מלומר פטום הקטרת על פה: אם אומרים השירים במנחה: [א] אם אומרים ברכו אחר קדיש בתרא:

ואומר עלינו לשבח וכו' פישום הקטרת. היא צרייתא הוצאה בתלמוד בבלי בפרק קמח דכריתות (ו). ובתלמוד ירושלמי פרק טרק בקלפי (ה"ה) ויש צין הבבלי והירושלמי חילוק בגירסא שהבבלי נראה גורם כדי שתהא נאה כדי שתהא עזה והירושלמי גורם מפני שהיא נאה מפני שהיא עזה וגירסת רבינו בתלמודא דידן. ופירש רש"י בפרק קמח דכריתות שתהא נאה. ששחורה היא. שתהא עזה. שיהא ריחה חזק. וה"ר דוד אבודרהם (עמ' קכו) כתב יין קפריסין למה

ה"ה

תפלת שחרית

עָלֵינוּ לְשִׁבְתָּ לְאֶדוֹן כּוֹכַב לְהַתְּ נִדְלָה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שָׁלָא עֵשְׁנוּ כְּנוֹי דְאַרְצוֹת וְלֹא שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפָּחוֹת

עץ יוסף

נאמנות מאדו על סקצ'ס. ולס אמר סלס עשס ש' ר'ל פמוחיס: ולא עמס ס'. לפן עימס מניס בתורס ומננס כמסס'כ עס עס לו חוק ומססס. ח'ס סלס עמס בחק נס סיס סלס בתורס ומננס. ולסר סלס פמסס כנוי סלרנס ולסל חורס כמסססו כ' כ' ס' סלס עס ללס ומסססו סס סרס. ופמלס עמסן לסלס

תפלה

עכ"ל, ועד מלאת תפוצה מיוחדת לרב סלי נאמן בספר יד נאמן לר"ד אברהם מירלנדס זאלוניק חקסיד נידון ז', ומסללס מסר מס לופרס סליס עז"ל ונישו ימיס ללס סלסי סלס וללס ככן מורס ויכנס לא סמר זס סלס בלרן, סססונס סלס כ'סס מססס עבדס מסנרס סמקס סלסור לסססס סז"ל, סלס עבדס ססס סלס בלר ולס מנססס יס לס לומר, כון כניסס'ק ססו לופרס כעסס סקרנן ולס ולסי יסרל וככר רליט עכסלס סעבדס וס" סר"ל סלס סמסין ככל סססונס ססס ילס ע'ס סעסס סליס לרס"ל סלס ללס כסדולס כדורו סל רס" וסכילור סל סליס סלס ללס סססוליס, וכסססו כחסס נליס עס רס"ז, וסכ"ס ברלס מס סקלס סיסס כדורס סקרמוליס סיססס סכר סליט לסכס, ור"כ יוסף כ' סססלס סלסס סמססו כ'ס סססלס, ככו יוצר בראשית, חקב"ת, שכנית— ולסירנו סלס נמר סססלס לא זכרו לא רב עורס ולס סרמנ'ס ולס סר"ד סבדורס ועד סרנס סדורס קדמוס. סלס כמסור וסרי כסוף סלס ססרית, מ' (כוססס) ולומר כלס סליט לסכס" ונסמור רוסל, וסמדון סלסר סל רגליסס ולופרס סליט לסכס" וכן כסררי סססרלס— וככל כ' ס' י"ל וס' ס' ס' סלס כל סססלס לופר סליט לסכס מססד' וכסור לופ' ס' ק"ג. — ועסס סמירנו ברלס כניי ססלס ססין סמללס וססרס, סל כל סססלס סלס סססלס סל כס ססו ססין ססלס וססו סל סכין סרסס, ככו ססוף ססוף חסרס וסל ססססס סכר לון לססס סל כר עס, וכסלללס סיר סל' סיר סרס לססו ססס כניס חוססו סלללס, וססלס י"ס כרס סססס, וססלס סליט סלכס כלס כל לר ומססין ססליט, סלס סיוס וס' וססלס וסלס רחוק ללסי חומסי עורס נטרסן וסללן סל לויכך סס יטו וססו עבדורס— וכססין יטו וסלל סלס סל לויכ, וכז"כ; סל כל סלס סלסו סססס ססס כלללס כסוף ססלללס— כ' כל זס סליט ססס לל, סלין רלסי לססלל סל ססללן סל רססס כלסר נס ססס סססס ידו סל סקצ'ס

עלינו. מוטב לשבת ולסלר. לארזן סכל סקקס סלר סכס ללון כל. כדכתיב ס' כסמיס סכין כסל ומלכוסו ככל ססלס: ליוצר ברשית. וסל קדסן כל: סלס עשס כנוי סלרנס: ר"ס ניססרלס נססס. דמניט לפן עמיס על כנכס כדכתיב ח' ס' סלס עסס לל סלס נססס. כ' סססו יסרלל כן

עין

היכלא ולסעקר פלרעא נוכרעא סארעיה ולאטבא פלרעא קרישא דשמיא לאתרויה וימ"ך קב"ה מלכותיה ויקריה ברויכון ועז" פכ"ל. ונוסח ססססס לססרלס — דהיא עתיד לרדהא עכס ולסר"ס סיתו ולסכרלס דכילא ולספרק חיו ולסכני קרסא דירושלס וס"ס'ק פלרעא דא"ל"יא סארעיא (כ"ל מכל סולס כל, כמ"ס (יפסס פ' יס) וכסלללס כליל יחלף) ולאטבא פלרעא וקרא דשמיא דהרריה חיויה ויקריה ברויכון ועז"ל. ונוסח סבדורס — דהוא עתיד לרדהא עכס ולסכרלס דכילא ולספרק חיו ולסר"ס סיתו ולסכני קרסא דירושלס ולסעקר פלרעא נוכרעא סארעיא לאטבא פלרעא קרישא דשמיא להרריה חיויה ברויכון ועז"ל. וכסס' ססרס ס"ס סלכס י"כ ולין לופרס כעסלס דסרלל ללס סל סללמוד ועל כרס, ר"ל ולס סלס כרס סלס ולס כס"כ כמסס סססרלס: עלינו לשבת לקח מחסלה מוסף (מלכויות) לר"ס. מסכרו סיס כס סכרלס מי ססכר כל סלר ססלס מוסף לר"ס, וסל רב סכר וסל סמול ססכר זלס ססקדסו לססוקי מלכויה ולססוק זכרסו ולססוקי סופוסו, וססללס סלסרלס. וסכר סס י"ס נקדס כני מ"ל כסס חקיססל דרס (ירוסלמי ר"ס ס"ס ס"ס וס" ס"ס וכו"ק' סכ"ס ס' ס' ס' וכסססס ס' סלסו ססוק סלר חמיס ססל) נכיל סרס סלס מיסרו וחוקסין כו סלס כל סלר. וככל כ' ס' ס"ו ככס סמסכרו סל יוסס כן סן כעס סכסס יריו, וכן מללסי כססו סלללס ער חסונס ס' מ"ג לרס סלי נלון, ומסללס לסין פירכין וידס כסלס סלס סלך חקן זירכין וידס ויסס חקן סליט לסכס כסכס יסרלל לרן סילסרז זס ססין לסכרל כין מסססו סלרס ונוי סלרנס וסכר קכלו סליסס סלס וס"כ חקן לסי מ"ס סקצ'ס סססססס סס סלס סו ססססס סז"ל וס' חיו סליט לסכס ססס יוסס ססו קדס כמ"ל ולס"כ כסס לרן. ססס סכון לסר כסל סכרז וסללן לחקו ולי כ' סלס וססין מורס לך וס" (ס"ז) א' כ"ח 28 — 1

תפלת שחרית

דְּאֲדָרְמָה שְׁלֵא שָׁם חֲלָקְנוּ בְּהֵם וְגוֹרְלָנוּ בְּכָל חֲמוּנָם וְאֲנִי
 בּוֹרְעִים וּמְשִׁתְּחִים וּמוֹדִים לְפָנֶי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְאָכִים
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: שְׁהוּא נִטְמָה שָׁמַיִם וְיִסְדֵּן אֶרֶץ. וּמוֹשֵׁב
 יָקָרוּ בַּשָּׁמַיִם וּמְקַעֵר. וְשֹׁכֵנֵת עִזּוֹ בְּגִבְהֵי מְרוֹמִים. הוּא
 אֱלֹהֵינוּ אִין עוֹד: אָמֵת מְלָכְנוּ אָפְסֵן וּלְתוֹ. בְּכַתוּב בְּתוֹרָתוֹ

ענין יוסף

כתב נפטר פה משפן דגור נש כל אדם לאדון
 ככל סגמ"ד נפמח. ונפל אום אמת סמכ סמ"ד
 פיר"א כדי שלא יפא נשמע באומר לא אדון כמו ששמש
 נאנע למי"ס: בורעים. כריכס נכריס העממואה
 פ"א נפישע ידס וננל"ס. ואין אט שפין כן עמי

עין יוסף

לחם נבואה מס"כ חקיס' וממסס יס לכל אומה
 חקיס אחריס: שלא סס חלקט. סוא חלק נטו"ל
 סגחיל לס ארץ קדוּס: וגורלנו. סוא נד כגורל
 נפלט לגורל סל סקב"ס כדל"י נכד"ר"א (חיי אדם
 דשס רלסון): ואנרנו סרעיס. כל"ל ולא וואט סכוא
 לבון ארעס (פ"ט). ארץ להסדיק טעפ קדס
 כאלו חור למעלה (לסס): ואנרנו. יארל: בורעים ומשחחיס לפי מלך מלכי סגב"ס.
 לפי סס מלך סל מלכיס. וסקב"ס מלך מלכי סגב"ס: ומושב יקדו סמיס. כל"ל כי יקר"י י"ס אקדו
 י"ס ינשא. והאומדו נעמן אחר סוסס (פ"ט): ומושב יקרו. כסא סכנד סוא טוש יקר סכימו:
 אין סד. כל"ל אין סוד נלא וס"א. וכן ססס נלא וס"א (פ"ט): אמת מלכס ססס זולע. סוא מלכס
 ואין

תפלה עיון

גולי מססו כמו לאחריס טלמו, וסוא שומד ומחלל
 עליס נכוד רלס, עיכו נס סמס לכיד אט כאלמ
 קאור נלור סמיס כמוט: ליוצר בראשית. ליוצר
 המליכות כלה, רלס פיון חסלס לברוך סלמר ד"ס
 ברוך טושס נרלטיס: שלא שם חלקנו כהם.
 פט"ס (יעיפס י, יס) לא כאלס חלק יעקב: וגורלנו.
 רכינו כחי בסידות חלס סכרס נרס סלא סס חלקנו
 כסס ולא גורלס ככל כמוס: שהם מסחחוריס וגו'
 ובתפלים וגו'. טס"ס (יעיפס פס, כ). נמחור ויסרי
 ס' ס"ל דק טס"ס נהסלות ד"ס מללס המליח כמלמר
 חס ומחלימו נקספ מסי חיד שנשחלחס, ובתפלות
 חול ס' י"ס סוכר כלו ומקומו נסמן ונקדות,
 ונמחור רומל מלל ג"כ קטוע, ונסדורי כסטרדיס
 לא מללחיו כלל, אכל בסדורי סמימס יסנו כל:
 ואנחנו. נרסס אכד"רס אכל אנחנו: טשה שפיס
 ויסר ארץ. לטון ככחוב (כס נל, י). וכסס
 כבודו. כ"ס נמחור רומל, אכל ססור נל"ס ס'
 קל"ג כתב סאין לומר כן אלא ומושב יקרו וכ"ס
 נספר סילוח, ככ"ל, נס סרוקס נשדס קדוּס
 היחד מעחיק ומושכ יקרו בסמיס ממלס, וכ"ס נרוכ
 כוכבאחיס: אין עור. נמחור ויסרי ובסנדוריס
 ונסדורי כסטרדיס ואין עוד אחר. ובמחור רומל
 אין עוד סלברו. ונסדורי סמימס ואין עוד:
 אמת מלכנו. יס ספרטיס אמת כדנר סמלכנו ססס
 זולמו: אפס זולמו. כ"ס נמחור ויסרי ובסנדוריס
 ונסדורי ססטרדיס אכל כחוססס וי"א ואפס. ובמחור
 רומל ונסדורי סמימס ואין זולמו: ככחוב כחפרו.
 כסדורי כסטרדיס ככחוב כ"ס, ובמחור ויסרי
 ונמחור

קב"ס ולינו טמס נמלחן (ססטרדין לס, ג) ולריכל
 נל סכרעיו"ל מילחא למילט להנסו כריוני אמר טמע
 מיס לא אורס ארסל למעבד ככי ורמזו סל כל
 טעמיו כחיב (פ"ד ד' פ"ג) ונרוריס אמרס לר"מ
 מי כחיב חוסלס ל"סא"יס כחיב (נרסד"י פ"א),
 ובתפלה (כ"ג פ"א) איסי נעיל רחמי סיחורו כחטובה,
 לסיק אט מליס פכסו אט דעחנו טמעלס לא היחס
 טמחנו נמקומות סכרדיס להסלל סל אכדן דרשעים
 כי אט סל אכדן וישעתם. סל כן נקסס לך ונו'
 לספיד גלולים מן סארץ האגיליליס כרוח יכדחון
 אלא סוברדיס סלל יסונו כלס לקרוא נסס ס' ויקבלו
 מלס אט סול מלכומו וסקב"ס ימלון עליכס לפ"ו.
 ובטון זכ אנו מחללין ככרסס קדוּסס כסס כר"ס
 ויס כחן סרוד על כל מעיך ונו' ויסחחו לנכיד כל
 סכרוטיס — כי חסביר ממסלל ורון מן סארץ אכל
 חודיס יסוט אליך. וכן ככרסס קדוּסס סיוס לר"ס
 וידע כל פסל כי איה פעלחו ונו' ויאמר כל
 אסר נשמה באפו ה' אלהי ישראל סלך. וזכי
 סכילת כל סלולטיס והמחמיס סיסוט כל בני סלדס
 סל ס' אלהינו לעבדו ססס אחר. והסנח כגדול סוה
 מחלוק לשר חלקיס, כחלק כרלסון ממט אנו נוחיכ
 טכס וכודלס להקס ס טל סככרילט מן סחויס
 וסכניסו חמס כנפיו, וכחלק סמי אנו מחחניס
 סל בני סלדס יסוט לסיוח כמוט ויחקלנו כלס
 ססס דלג מלכות סדי ולא ידע סמט נדח. וכסס
 מן סכנלסס כלידומוס יס לרלוח סכטון סלול
 סלוח, ססיכדי סלמלל סנכט כל יסו מרססס
 פסלי סון — סולך סקכד נרס חוילס לאחריס מליקו
 (סנ"ס) א'

עֲשֵׂה *שְׁלוֹם בְּמַרוֹמָיו

He Who makes peace in His high heavens

הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ

may He make peace for us

וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל

and for all Israel,

וְאָמְרוּ אָמֵן:

and say, Amein.

**During the Ten Days of Penitence,*

some say הַשְׁלוֹם.

עֲלֵינוּ

Aleinu

Kol Bo writes that Joshua authored this prayer when he captured Jericho. Taken from the Musaf service of Rosh Hashana, it serves as the closing prayer of all daily services. As ruled by *Tur (Orach Chaim 133)*, it is said while standing.

עָלֵינוּ לְשַׁבַּח לְאֲדוֹן הַכֹּל

It is our obligation to praise the Master of all,

לְתַת גְּדֻלָּהּ

to ascribe greatness

לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית

to the Creator of the [world in the]

beginning:

שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ

that He has not made us

כְּגוֹיֵי הָאָרְצוֹת

like the nations of the lands,

וְלֹא שָׁמְנוּ

and has not positioned us

*לְעֵלָּא מִן-כָּל-

above all

**During the Ten Days of Penitence say:*

לְעֵלָּא לְעֵלָּא מִכָּל-

far above all

בְּרִכָּתָא וְשִׁירָתָא

the blessings and hymns,

תְּשֻׁבָּתָא וְנִחְמָתָא

praises and consolations

דְּאִמְרִין בְּעֵלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

which we utter in the world, and say, Amein.

*תְּתַקַּבַּל

May there be acceptance

צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן

of the prayers and supplications

דְּכָל-(בֵּית) יִשְׂרָאֵל

of the entire (House of) Israel

קָדָם אֲבוּהוֹן דִּי בְּשַׁמְיָא

before their Father in heaven,

וְאִמְרוּ אָמֵן:

and say, Amein.

**On TISHA B'AV this verse is omitted.*

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמַיָּא

May there be abundant peace from heaven

וְחַיִּים

and life

עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל

for us and for all Israel,

וְאִמְרוּ אָמֵן:

and say, Amein.

וּשְׂכִינַת עֲזוֹ
 and the abode of His invincible might
 בְּגִבְהֵי מְרוֹמִים:
 is in the loftiest heights.
 הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד:
 He is our God, there is nothing else.
 אֲמַת מַלְכֵנוּ אַפְס זולתו
 Our King is true, all else is insignificant,
 כְּכָתוּב בְּתוֹרָתוֹ:
 as it is written in His Torah:
 וַיֵּדַעַת הַיּוֹם
 “And You shall know this day
 וְהִשְׁבַּתְתָּ אֶל-לִבְבְּךָ
 and take into Your heart
 כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים
 that Adonoy is God
 בְּשָׁמַיִם מְעַל
 in the heavens above
 וְעַל-הָאָרֶץ מִתַּחַת
 and upon the earth below;
 אֵין עוֹד:
 there is nothing else.”⁴⁶
 עַל-כֵּן נִקְוָה לָּךְ
 We therefore put our hope in You,
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 Adonoy our God,

⁴⁶ Deuteronomy 4:39.

כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה
 like the families of the earth;
 שֶׁלֹּא שָׁם חֶלְקֵנוּ כְּהֵם
 that He has not assigned our portion like theirs,
 וְגוֹרְלָנוּ כְּכָל-הַמּוֹנִים:
 nor our lot, like that of all their multitudes.
 (שֶׁהֵם מִשְׁתַּחֲוִים)
 For they prostrate themselves
 לְהֵבֵל וְרִיק
 to vanity and nothingness,
 וּמִתְפַּלְלִים אֶל-אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ:
 and pray to a god that cannot deliver.
 At the words וְאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים “but we bow,”
 bend forward.
 וְאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים
 But we bow, prostrate ourselves,
 וּמוֹדִים
 and offer thanks
 לְפָנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
 before the Supreme King of kings,
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
 the Holy One blessed is He,
 שֶׁהוּא נוֹטֵה שָׁמַיִם
 Who spreads the heavens,
 וַיּוֹסֵד אֶרֶץ
 and establishes the earth,
 וּמוֹשֵׁב יְקָרוֹ בְּשָׁמַיִם מְעַל
 and the seat of His glory is in heaven above,

The custom is to stand while saying עלינו, as it contains great praise for Hashem.

After saying the words להקבל ולריק, turn your face away from the Aron Kodesh, spit, and then cover the spit with your shoes. Bow while saying the words ומשתחיים ומודים.

עֲלֵינוּ לְשַׁבַּח לְאֲדוֹן הַכֹּל, לְתַת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית, שֶׁלֹּא
 עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאָרְצוֹת, וְלֹא שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה,
 שֶׁלֹּא שָׁם חִלְקֵנוּ כָּהֶם, וְגוֹרְלָנוּ כְּכֹל הַמוֹנִם, שֶׁהֵם מִשְׁתַּחֲוִים
 לְהִקְבֵּל וְלָרִיק. וְאֵנְחָנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לְפָנֵי מֶלֶךְ
 מַלְכֵי הַמְּלָכִים, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. שֶׁהוּא נוֹטֵה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד

We thank Hashem for not making us serve worthless beings like other nations do

It is our duty to praise Hashem, the Master of all things;

to give greatness to the Creator of all existence,

that He has not made us like the other nations of the world. He has given each of us a neshamah which is part of Himself,

and He has not put us to be like the other families of the earth who do not have Torah and mitzvos.

We should praise Him **because** He has not given us a portion like theirs; He has not only given us a land, He has given us His Torah.

We should also praise Him **because** He has not given us a share like all of their people have;

they bow down to avodah zarah, which we know is full of emptiness and nothingness,

but we bend our knees and bow down, and give praise

to the King of all kings, the Holy One blessed be He

Who stretches out the heavens and establishes the earth.

The seat of His glory is in heaven above

עֲלֵינוּ לְשַׁבַּח לְאֲדוֹן הַכֹּל

לְתַת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית

שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאָרְצוֹת

וְלֹא שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה

שֶׁלֹּא שָׁם חִלְקֵנוּ כָּהֶם

וְגוֹרְלָנוּ כְּכֹל הַמוֹנִם

שֶׁהֵם מִשְׁתַּחֲוִים לְהִקְבֵּל וְלָרִיק.

וְאֵנְחָנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים

לְפָנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

שֶׁהוּא נוֹטֵה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אֶרֶץ

וּמוֹשֵׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל

The reason we spit is to remove the saliva which accumulated when saying these words, which describe the avodah zarah of the nations of the world.

Stand while reciting עֲלֵינוּ, "It is our duty . . ."

עֲלֵינוּ It is our duty to praise the Master of all, to ascribe greatness to the Molder of primeval creation, for He has not made us like the nations of the lands and has not emplaced us like the families of the earth; for He has not assigned our portion like theirs nor our lot* like all their multitudes. (For they bow* to vanity and emptiness and pray

Bow while reciting to a god which cannot save.³) But we bend our knees, bow, and acknowledge our thanks before the King Who reigns over kings, the Holy One, Blessed is He. He stretches out heaven and establishes earth's foundation,⁴ the seat of His glory is in the heavens above and His powerful Presence is in the loftiest heights. He is our God and there is none other. True is our King, there is nothing beside Him, as it is written in His Torah: "You are to know this day and take to your heart* that HASHEM is the only God — in heaven above and on the earth below — there is none other."⁵

(1) Psalms 113:2. (2) 121:2. (3) Isaiah 45:20. (4) 51:13. (5) Deuteronomy 4:39.

does not punish gentile nations until they have reached the full quota of sin, beyond which He no longer extends mercy. Then He brings retribution upon them, often destroying them to emptiness, is 316, the same as ישו, the Hebrew name of their messiah. The charge was refuted time and again, particularly by the 17th-century scholar, Manasseh ben Israel. Church in-

הוא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ: אָמֵן. (Cong. – אָמֵן.)

Stand while reciting עֲלֵינוּ.

עֲלֵינוּ לְשַׁבַּח לְאֲדוֹן הַכֹּל, לְתַת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית, שְׁלֹא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאָרְצוֹת, וְלֹא שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפָּחוֹת הָאֲדָרְמָה. שְׁלֹא שָׁם חָלַקְנוּ כְּהֵם, וְגוֹרְלָנוּ* כְּכֹל הַמּוֹנֵם. (שֶׁהֵם מִשְׁתַּחֲוִים* לְהֶבֶל וְרִיק, וּמִתְפַּלְלִים אֶל אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ.)³ וְאִנְחָנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים, לְפָנָי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. שֶׁהוּא נוֹטֵה שָׁמַיִם וְיִסַּד אֶרֶץ, וּמוֹשֵׁב יְקָרוֹ בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל, וְשֹׁכֵן עִזּוֹ בְּגִבְהוֹי מְרוֹמִים. הוּא אֱלֹהֵינוּ, אֵין עוֹד. אָמֵת מִלְּכָנוּ, אָפֶס זוּלָתוֹ, כְּפָתוּב בְּתוֹרָתוֹ: וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהִשְׁבַּת אֶל לְבָבָהּ,* כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת, אֵין עוֹד.⁵

direct proportion to the extent that one trusts the beliefs and lifestyles of the nations among in God, God will be his security. (Chiddushei whom they dwell (see *Iyun Tefillah* and *Emek*

May the prayers and supplications of all Yisrael be accepted before their Father in Heaven, and say, Amen.

May there be abundant peace from heaven and life for us and for all of Yisrael, and say, Amen.

May He Who makes peace in His high places, make peace for us and for all of Yisrael, and say, Amen.

It is incumbent upon us to praise the Lord of All Things, to ascribe greatness to Him Who still continues to shape the work of the Beginning, **Who has not made us like the peoples of the lands, and not given us a position like the families of the earth, since He did not let our portion be like theirs, nor our lot like that of all their multitudes. For we bend the knee and cast ourselves down and avow it before the Supreme King of Kings, the Holy One, blessed be He, that it is He Who stretches forth the heavens and establishes the earth, that the seat of His glory is in Heaven above, and the presence of His invincible might is in the loftiest heights.** He is our God, none beside Him. He is our King in truth; there ^{is} none beside Him, even as it is written in His Torah: "You shall know it this day, and repeatedly lay it upon your heart, that *God* alone is God, in Heaven above and on earth below; there is none beside Him."

true humanity. It merely means that all men will then recognize God, the One Sole God, as the only God in Heaven above and on earth below, and do Him homage forever by living a life of loyal obedience in accordance with the universal moral law which has been handed down in the Torah of Judaism for all the rest of mankind as well to follow.

It was in a very unusual manner that God made us into a nation, **שלא עשנו** and He gave us a unique position among the families of mankind. **ולא שמנו חלקנו** Our unique portion on earth is rooted in our unique relationship to God and to His Law, and it is for this reason that **גורלנו** our fate, too, is unique. **כורעים** implies subordination, and **משתחויים** the complete dedication to the fulfillment of the will of God. **ומודים**; the object of *modim* is **שהוא**, etc. **מלך מלכי המלכים** Terrestrial empires are divided into first-rate powers and second-rate powers, so that even the mightiest of kings have at least one other equal in both rank and power. But God, the One Sole God, stands high above them all; it is upon Him that their very kingship depends, and He rules over them all in power and majesty. He is truly the "King over all the kings." **הקדוש ברוך הוא** this, the most commonly used term among Jews with reference